

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ОДЕСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЧИТЕЛІВ

ІІІ ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ УЧНІВСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ФІЗИКИ

2017 рік

8клас

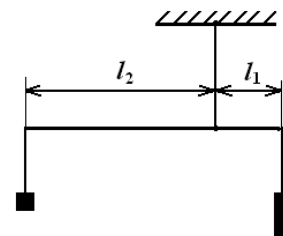
1. Першу частину шляху машина проїхала зі швидкістю $2v$, а другу частину швидкістю $\frac{6}{7}v$. В результаті всього руху середня швидкість машини дорівнює v . У скільки разів друга частина шляху довша за першу?

Первую часть пути машина проехала со скоростью $2v$, а вторую часть со скоростью $\frac{6}{7}v$. В результате всего движения средняя скорость машины составляет v . Во сколько раз вторая половина пути длиннее первой?

2. Два тіла мають температуру 20°C . Якщо перше нагріти до 100°C і привести у контакт з другим тілом, то встановиться температура 80°C . Яка температура встановиться, якщо до 100°C нагріти друге тіло і привести його в контакт з першим?

Два тела имеют температуру 20°C . Если первое тело нагреть до 100°C и привести в контакт со вторым телом, то установится температура 80°C . Какая температура установится, если до 100°C нагреть второе тело и привести его в контакт с первым?

3. Два тіла з міді та алюмінію зрівноважили на невагомому нерівноплечому важелі, причому $l_1 = 2l_2$. Після того, як тіла занурили у невідому рідину, для збереження рівноваги їх поміняли місцями. Визначити густину невідомої рідини. $\rho_a = 2,7 \text{ г/см}^3$, $\rho_m = 8,9 \text{ г/см}^3$.

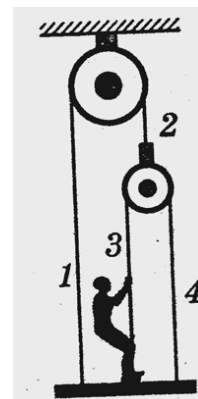
Два тела из меди и алюминия уравновесили на невесомом неравноплечем рычаге, причем $l_1 = 2l_2$. После того, как тела погрузили в неизвестную жидкость, для сохранения равновесия их поменяли местами. Определить плотность неизвестной жидкости. $\rho_a = 2,7 \text{ г/см}^3$, $\rho_m = 8,9 \text{ г/см}^3$.

4. U-подібна вертикально розташована трубка частково заповнена водою, так що відстані від відкритих кінців трубки до рівня води в колінах становлять 12 см. Якої найбільшої висоти шар гасу можна налити у одне з колін трубки, щоб жодна з рідин не вилілася? Густина води 1000 кг/м^3 , густина гасу 800 кг/м^3 .

U-образная вертикально расположенная трубка частично заполнена водой так, что расстояния от открытых концов трубки до уровня воды в коленах равны 12 см. Какой максимальной высоты слой керосина можно налить в одно из колен трубки, чтобы жидкости не выливались? Плотность воды 1000 кг/м^3 , плотность керосина 800 кг/м^3 .

5. З якою силою людина повинна тягнути мотузку, щоб рівномірно піднімати платформу, на якій вона стоїть, якщо маса людини 70 кг , а маса платформи 50 кг (див. мал.).

С какой силой человек должен тянуть веревку, чтобы равномерно поднимать платформу, на которой от стоит, если масса человека 70 кг , а масса платформы 50 кг (см. рис.).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ОДЕСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЧИТЕЛІВ

ІІІ ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ УЧНІВСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ФІЗИКИ

2017 рік

9 клас

1. Спортсмени біжать колоною довжиною 25 м зі швидкістю 12 км/год. Назустріч їм рухається тренер. Кожен спортсмен, порівнявшись з тренером, розвертається та починає бігти назад з такою ж за модулем швидкістю. З якою швидкістю рухається тренер, якщо після того, як усі спортсмени розвернулися, довжина колони виявилась рівною 15 м?

Спортсмены бегут колонной длиной 25 м со скоростью 12 км/ч. Навстречу им движется тренер. Каждый спортсмен, поравнявшись с тренером, разворачивается и начинает бежать назад с такой же по модулю скоростью. С какой скоростью движется тренер, если после того, как все спортсмены развернулись, длина колонны оказалась равной 15 м?

2. *U*-подібна вертикально розташована трубка частково заповнена водою, так що відстані від відкритих кінців трубки до рівня води у колінах становлять 12 см. Якої найбільшої висоти шар гасу можна налити у одне з колін трубки, щоб жодна з рідин не вилілася? Густина води 1000 кг/м^3 , густина гасу 800 кг/м^3 .

U-образная вертикально расположенная трубка частично заполнена водой, так что расстояния от открытых концов трубки до уровня воды в коленах равны 12 см. Какой максимальной высоты слой керосина можно налить в одно из колен трубки, чтобы жидкости не выливались? Плотность воды 1000 кг/м^3 , плотность керосина 800 кг/м^3 .

3. У термос з водою, що має температуру 40°C , опускають пляшечку з дитячою молочною сумішшю. Там пляшечка нагрівається до температури 36°C . Далі її виймають і у термос опускають другу таку ж саме пляшечку. До якої температури вона нагріється? Перед зануренням у термос кожна пляшечка мала температуру 18°C .

В термос с водой, имеющей температуру 40°C , опускают бутылочку с детским питанием. Там бутылочка нагревается до температуры 36°C . Затем ее вынимают и в термос опускают другую точно такую же бутылочку. До какой температуры она нагреется? Перед погружением в термос каждая бутылочка имела температуру 18°C .

4. Крокодил Гена купив у подарунок Чебурашці електричну праску без терморегулятора, розраховану на вмикання у мережу з напругою 220 В. Збираючись у гості на день народження, він вирішив перевірити подарунок та випрасувати сорочку. Однак напруга у мережі в нього вдома становить 127 В, тому праска нагрілася лише до 127°C , між тим як для прасування сорочки температура праски повинна бути від 200°C до 300°C . Чи зможе Гена випрасувати цією праскою сорочку вдома у Чебурашки, де напруга у мережі дорівнює 220 В? Якщо ні, то чому? Якщо да, то яким чином? Тепловіддача пропорційна різниці температур, а нагрівник праски складається лише з однієї обмотки, опір якої можна вважати незмінним. Температура повітря у кімнаті становить 20°C .

Крокодил Гена купил в подарок Чебурашке электрический утюг без терморегулятора, рассчитанный на включение в сеть с напряжением 220 В. Собираясь в гости, на день рождения, он решил проверить подарок и погладить рубашку. Однако напряжение в сети у него дома равно 127 В, поэтому утюг нагрелся всего до 127°C , тогда как для глажения рубашки необходима температура утюга от 200°C до 300°C . Сможет ли Гена погладить этим утюгом рубашку дома у Чебурашки, где напряжение в сети равно 220 В? Если нет, то почему? Если да, то каким образом? Теплоотдача пропорциональна разности температур, а нагреватель утюга содержит всего одну обмотку, сопротивление которой можно считать постоянным. Температура воздуха в комнате равна 20°C .

5. Циліндрична скляна посудина заповнена по вінця водою та поставлена на стіл. Зверху на посудину поклали аркуш паперу з круглим отвором так, що його центр опинився на осі симетрії посудини. Через отвір якого найменшого радіуса можна розгледіти все дно посудини? Глибина посудини 5,2 см, радіус дна 8 см, показник заломлення води $4/3$.

Цилиндрический стеклянный сосуд заполнен до краев водой и поставлен на стол. Сверху на сосуд положили лист бумаги с круглым отверстием так, что его центр оказался на оси симметрии сосуда. Через отверстие какого минимального радиуса можно разглядеть всё дно сосуда? Глубина сосуда 5,2 см, радиус дна 8 см, показатель преломления воды $4/3$.

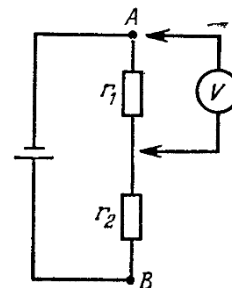
1. Насос подає об'єм V води за годину на висоту H по трубі діаметром d . Яку величину має мати потужність насоса? Чи можливо за допомогою насоса меншої потужності подавати об'єм V води за годину на висоту H ?

Насос подає об'єм V води в час на висоту H по трубе діаметром d . Какої величини должна быть мощность насоса? Можно ли с помощью насоса меньшей мощности подавать об'єм V воды в час на высоту H ?

2. Птах летить горизонтально на висоті H з постійною швидкістю u . Злий хлопчик з 10-го класу помічає птаха у момент, коли він знаходиться точно над його головою, і відразу ж стріляє з рогатки. Якою має бути швидкість u птаха, щоб хлопчик ніяк не зміг влучити у нього? Максимальна швидкість вильоту каменя дорівнює v_0 . Опором повітря знехтувати.

Птица летит горизонтально на высоте H с постоянной скоростью u . Злой мальчик из 10-го класса замечает птицу в момент, когда она находится в точности над его головой, и сразу же стреляет из рогатки. Какой должна быть скорость u птицы, чтобы мальчик никак не смог попасть в неё? Максимальная скорость вылета камня равна v_0 . Сопротивлением воздуха пренебречь.

3. Якщо вольтметр приєднаний паралельно верхньому резистору з опором r_1 (див. малюнок), то він показує 6 В, якщо паралельно нижньому резистору з опором r_2 , то 4 В, а якщо його підключити до точок A і B , то він покаже 12 В. Якими є в дійсності напруги на резисторах?

Если вольтметр подключён параллельно верхнему резистору с сопротивлением r_1 (см. рисунок), то он показывает 6 В, если параллельно нижнему резистору с сопротивлением r_2 , то 4 В, а если его подключить к точкам A и B , то он покажет 12 В. Каковы в действительности напряжения на резисторах?

4. Коли на вулиці термометр показує $T_1 = -10^\circ\text{C}$, а температура батареї опалення $T_0 = 55^\circ\text{C}$, у кімнаті встановлюється температура $T_{к1} = 25^\circ\text{C}$. Яка температура $T_{к2}$ буде в кімнаті при тому ж рівні опалення, якщо настане похолодання до $T_2 = -30^\circ\text{C}$?

Когда на улице термометр показывает $T_1 = -10^\circ\text{C}$, а температура батареи отопления $T_0 = 55^\circ\text{C}$, в комнате устанавливается температура $T_{к1} = 25^\circ\text{C}$. Какая температура $T_{к2}$ будет в комнате при том же уровне отопления, если наступит похолодание до $T_2 = -30^\circ\text{C}$?

5. Два плоских дзеркала утворюють кут рівний 90° . Збиральна лінза з фокусною відстанню F вставлена у кут так, що її головна оптична вісь складає кут 45° з кожним дзеркалом. Діаметр лінзи дорівнює $2F$. На головній оптичній осі лінзи на відстані $d = 1,5F$ від лінзи знаходиться джерело світла S . Знайдіть положення зображення джерела світла.

Два плоских зеркала образуют угол, равный 90° . Собирающая линза с фокусным расстоянием F вставлена в угол так, что её главная оптическая ось составляет угол 45° с каждым зеркалом. Диаметр линзы равен $2F$. На главной оптической оси линзы на расстоянии $d = 1,5F$ от линзы находится источник света S . Найдите положение изображения источника света.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОДЕСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЧИТЕЛІВ
ІІІ ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ УЧНІВСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ФІЗИКИ

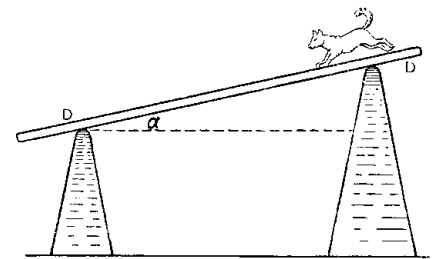
2017 рік

11 клас

1. Фокусна відстань об'єктива великого рефрактора на обсерваторії Йеркса дорівнює $F_1 = 18,9$ м. Діаметр Марса дорівнює $D = 6800$ км, а найменша відстань до нього від Землі буває рівною $R = 55 \cdot 10^6$ км. Під яким кутом зору видний тоді діаметр Марса неозброєним оком і за допомогою рефрактора обсерваторії Йеркса з окуляром, фокусна відстань якого $F_2 = 2$ см?

Фокусное расстояние объектива большого рефрактора на обсерватории Иеркса равно $F_1 = 18,9$ м. Диаметр Марса составляет $D = 6800$ км, а наименьшее расстояние до него от Земли бывает равно $R = 55 \cdot 10^6$ км. Под каким углом зрения виден тогда диаметр Марса невооруженным глазом и при помощи рефрактора обсерватории Иеркса с окуляром, фокусное расстояние которого $F_2 = 2$ см?

2. На двох підставках різної висоти лежить дошка, яка нахилена під кутом α до горизонту і може зісковзувати униз без будь-якого тертя. На дошці, маса якої m , стоїть собака, маса якого m' . Куди та з яким прискоренням повинен бігти собака, щоб дошка залишалася нерухомою?

На двух подставках различной высоты лежит доска, которая наклонена под углом α к горизонту и может скользить вниз без всякого трения. На доске, масса которой m , стоит собака, масса которой m' . Куда и с каким ускорением должна бежать собака, чтобы доска оставалась неподвижной?

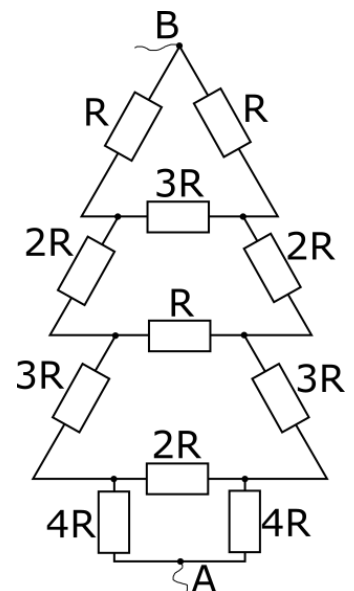
3. Вологе повітря знаходиться у циліндрі під поршнем при температурі $t = 100^\circ\text{C}$ та тиску $p_1 = 1,2$ атм. Якщо збільшити тиск у циліндрі у $\beta = 2$ рази в ізотермічному процесі, то об'єм, який займає повітря, зменшується в $\gamma = 2,5$ рази, а на стінки випадає роса. Знайти початкову відносну вологість повітря ϕ у циліндрі. Об'ємом рідини, що утворилася, знехтувати.

Влажный воздух находится в цилиндре под поршнем при температуре $t = 100^\circ\text{C}$ и давлении $p_1 = 1,2$ атм. Если увеличить давление в цилиндре в $\beta = 2$ раза в изотермическом процессе, то объем, занимаемый воздухом, уменьшается в $\gamma = 2,5$ раза, а на стенки выпадает роса. Найти начальную относительную влажность воздуха ϕ в цилиндре. Объемом образовавшейся жидкости пренебречь.

4. Завдяки теплообміну через стінки холодильник отримує від повітря у кімнаті кількість теплоти $Q = 420$ кДж за час $\tau = 1$ год. Температура в кімнаті $t_1 = 20^\circ\text{C}$. Яку мінімальну потужність повинен споживати холодильник від мережі, щоб всередині холодильної шафи підтримувалася температура $t_2 = -5^\circ\text{C}$?

Из-за теплообмена через стенки холодильник получает от воздуха в комнате количество теплоты $Q = 420$ кДж за время $\tau = 1$ ч. Температура в комнате $t_1 = 20^\circ\text{C}$. Какую минимальную мощность должен потреблять холодильник от сети, чтобы внутри холодильного шкафа поддерживалась температура $t_2 = -5^\circ\text{C}$?

5. На малюнку задана «ялинка» з резисторів. Знайдіть опір між точками A і B .

На рисунке задана «ёлочка» из резисторов. Определите сопротивление между точками A и B .